

ÁŠŠEČILGEHUS

Vuodđodokumeanta
 Jorgaluvvon dokumeanta

Vuorkáášsenr. 2007/1036-37	Vuorká: 612	Áššemeannudeaddji: Kent Ailo Hætta Márjá E. Hætta Eira Sindre Murud	Dáhton: 04.12.2017

Lávd. ášsenr.	Lávdegoddi:	Čoahkkindáhton.
	Ovdagotti mearrádusevttohančoahkkin	
	Suohkanstivra	

MÁZE BÁLVALUS- JA FUOLAHUSGUOVDDÁŠ - MOLSSAEVTTOT DOAIBMA.

Čujuhusat leat:

- Prošeaktaválddáhhus "Veien til rusfri hverdag med mine verdier"
- Viessobánkku eavttut investerendoarjaga juolludeamis – Máze orrun- ja bálvalusguovddáš beaivádan 04.12.2009
- Viessobánkku reive beaivádan 15.02.17 mas investerendoarjja gáibiduvvo máksojuvvot ruovttoluotta

Ášši duogáš:

Guovdageainnu suohkan oaččui jagi 2009 juolluduvvot investerendoarjaga Viessobánkkus hukset orrun- ja bálvalusguovddáša Mázii. Dasa lassin válddii suohkan loana. Investerengolut viesu ovddas ledje oktiibuot kr. 18 607 927.

Máze orrun- ja bálvalusguovddáš (MOBG) rahppui almmolaččat cuoŋománu 2010 ja lei jurddašuvvon doaimmahuvvot vuorrasidda bálvalusviessun gos eai leat bargit, ja gos bálvalus lei ruovttuvuođđuduvvon fuolahus. Álbmot ii háliidan fárret dakkár ásodahkii, go viesuin ii lean birrajándorbargi, go álbmot sáhtii oažžut seammá bálvalusa ruovttuvuođđuduvvon fuolahusas, iežaset ruovttuin.

Skábmamánu 2010 álggahuvvui birrajándorbálvalus geavaheddjiide ja bálvalusásodagaid doaimmahedje ássankollektiivan. Jagiid mielde leat doppe orron 1-4 olbmot. Dasa lassin lea MOBG, go lei sadji, adnon helpemii/oanehisáiggeássamii Máze álbmoga váste.

Jagi 2014 rievdaduvvui okta ásodat nu ahte šadde guokte helpensaji olles suohkana álbmoga váste. MOBG giddejuvvui suoidnemánu 2015, oassin suohkana seastiplánas, iige leat leamaš anus dan rájes.

Viessobánkku eavttut investerendoarjaga oažžut lea ahte suohkanis lea birrajándor dikšo- ja fuolahusbálvalus buot vahkkobeivviid. Guovdageainnu suohkan lea dohkkehan Viessobánkku investerendoarjaga eavttuid. Viessobánku lea dan dihte dieđihan Guovdageainnu suohkanii ahte gáibidišgohtet ruovttoluotta máksit investerendoarjaga kr. 3 336 500,- jus viesus ii leat doaibma ovdal ođđajagimánu 1. beaivvi 2018. Dasa lassin lea mis vel loatna máksit sullii 9,1 miljovna ruvno.

Dan ovttagearddesupmi ektui (investerendoarjja), de máksá doaimma seammá málle mielde go ovdal badjel njealje miljovna ruvno juohke jagi dahje badjel 16 miljovna ekonomijaplánaáigodagas. Dasa ii leat suohkanis ruhta.

Hálddahus lea árvvoštallan vihtta iešguđetlágan molssaeavttu guovddážii, mas mihttu lea leamaš garvit lassigoluid suohkanii ja/dahje vejolaččat oažžut doaimma olggobeal ruhtademiin. Dát vihtta molssaeavttu leat: Diktít viesu leat guoros, rahpat guovddáža ovddit minstariid mielde, duppalastit kapasitehta ja fállat sajiid eará suohkaniidda, vuovdit viesu, dahje álggahit gárrenvuodáfuolahusfálaldaga.

Ekonomalaš váikkuhusat iešguhtet molssaeavttuin leat čuovvovaččat:

1. Diktít viesu leat guoros Viessobánkku investerendoarjaga eavttuid vuosttá. Ruovttoluotta máksit Viessobánkku doarjaga kr. 3 336 500 (oktii) ja doaimmagolut viesu ovddas kr 130 000 juohke jagi. Seastin lea garvojuvnon bálkágolot.
2. Rahpat guovddáža: Jahkásaš bálkágolot sullii kr. 4 050 000. Lassin bohtet viesu doaimmagolot kr. 130 000 juohke jagi.
3. Duppalastit kapasitehta: Bálkágolot sullii kr. 5 100 000 jahkásaččat. Vejolaš sisaboahu vuovdit sajiid sámeagielaigiidda eará suohkaniin unnida doaimmabušehta noađuheami veahá. Lassin bohtet viesu doaimmagolot kr. 130 000 juohke jagi.
4. Vuovdit viesu: Máksit ruovttoluotta Viessobánkku doarjaga kr 3 336 500 (oktii). Vuovdinhaddi man lágideaddji lea meroštallan lea kr 3-4 miljovna ruvno. Seastin doaimmagolot viesu dáfus leat kr 80 000, ja eai ge leat bálkágolot.
5. Álggahit gárrenvuodáfuolahusfálaldaga: Kr 130 000 jahkásaš doaimmagolot suohkanii. Riska šaddat máksit ruovttoluotta olles investerendoarjaga Viessobánkkui, dahje osiid das, jus prošakta álggahuvvo maŋŋit.

Juohke áidna čuoggá dáfus ferte suohkan joatkit máksit loana mii lea viesus. Juste dál (22.11.2017) ii leat čielggaduvvon addá go molssaeaktu 5 viessoláigosisaboaduid, mat gokčat loanaid oassemávssuid.

Árvvoštallan:

Dearvašvuoda ja fuolahusa ovttat, tehnikkalaš ovttat ja NAV sosiála leat árvvoštallan dáid vihtta namuhuvvon molssaeavttu vuostálaga; boahhteáiggi doaimma Máze orrun- ja bálvalusguovddážiis.

1. Go diktá viesu leat guoros, de leat jahkásaš doaimmagolot viesus kr 130 000,- ja suohkan ferte máksit ruovttoluotta Viessobánkku doarjaga kr 3 336 500,-. Dasa lassin bohtet reanttut ja loana oassemávssut. Seastin dáinna molssaeavttuin lea ahte garvá bálkágoluid kr 4 050 000 jahkásaččat. Go diktá viesu leat guoros hedjona viessu iige oaččo doaimma gilážii. Dát lea molssaeaktu eahpesihkarbeliid haga ja hálbimus dassáži go sáhtta čađahit molssaeavttu 5 dahje 4.
2. Go rahpá MOBG 4 ásodaga oktan bargiiguin, de leat doaimmagolot viesus kr 130 000,- ja bargit 5,4 jahkebarggus mákset sullii kr 4 050 000,-. Lassin bohtet reanttut ja loanaid oassemávssut. Jahkásaš láigosisaboadut leat sullii kr. 250 000,- jahkásaččat, muhto ássiid biepmu galgá gokčat selvkost bokte. Lea jurddašuvvon ahte ossodatbuohccedivššáris galgá leat sihke fágalaš ovddasvástádus ja bargiidovddasvástádus, ja čađahit

ruovttubuohccedivššubargguid Mázes. Leat váttis bidjat logu seastimii dan ektui ahte ruovttubuohccedikšu ii dárbbas vuodjit Mázii guovtte geardde beaivvis. Juste dál manná sullii okta buohccedivššár jahkebargu dása, ja vel biilagolut ja dasa boaldámuš. Go lea sierra buohccedivššárvirgi Mázes, de lassána kvalitehta ruovttubuohccedivššus sihke Mázes ja Guovdageainnus, ja unnit áigi manná biillain vuodjit. Juste dál leat dearvvašvuoda ja fuolahusa ovttagas guokte ohcci, geat háliideaba orrut MOBG:s. Dasa lassin leat Guovdageainnu suohkanis guovttis vuordinlisttus oažžut guhkesáiggesaji. Dearvvašvuoda ja fuolahusa ovttagat oaidná ahte dárbu eanet sajiide dušše lassána ovddasguvlui. Dát molssaeaktu lea okta dain guovtti divraseamos molssaeavttuin ja šaddá váttis fas heittihit, jus ođđasit ásahuvvo. Boađus dán molssaeavttus atnit oahpsin, dan dihte go lea geahččaluvvon ovdal. Dát oidnojuvvo leat molssaeaktu man ekonomalaččat ii sáhte bealuštit, vaikko sáhtá gokčat muhtin dain dárbbuin mat leat namuhuvvon.

3. Go rahpá MOBG 8 sajiin oktan bargiiguin, de leat doaibmagolut viesus kr 130 000,- ja bargit 7,4 jahkebarggus mákset sullii kr 5 100 000,- juohke jagi. Lassin bohtet reanttut ja loanaid oassemávssut. Dáinna evttohusain ferte váldit vuhtii ahte bohtet golut go galgá rievdadit 4 ásodaga nu ahte šaddet 8 ásodaga. Meroštallojuvvon jahkásaš láigosisaboađut go lea dievva ja gávccii ássi leat sullii kr 430 000,-. Ássiid biepmu galgá gokčat selvkost bokte. Go leat beali eambo sajit, sáhtá suohkan láigohit/vuovdit sajiid eará suohkaniidda. Áltá suohkan lea čájeha beroštumi dása, muhto maidai sis leat stuora ekonomalaš hástalusat. Dát molssaeaktu lea dat mas lea stuorimus risiko, ja šaddá divraseamos jus čađat ii leat dievva. Dan dihte eat rávve dán molssaeavttu.
4. Go vuovdá MOBG, de seastá suohkan netto kr 80 000,- doaimmas jahkásaččat. Dát lea vuodđuduvvon dan njealji mañemus jagi gaskameari nala. Olggogolut nu movt opmodatdivadat, čáhci, rufe ja doavtterkantuvrra bassan leat golut mat eai leat váldon fárrui, go dat eai mielddisbuvtte seastima suohkanii. Vuovdinhatti lea lágideaddji meroštallan leat sullii 3-4 miljovna ruvno. Vuovdinhaddi sáhtá gokčat ruovttoluottamáksima investerendoarjagis Viessobán̄kui, muhto suohkan ferte goitge máksit loatnaoassemávssuid. Dát lea nubbin hálbimus molssaeaktu guhkebuš áigái. Dát molssaeaktu lea hálbimus, jus molssaeavttu 5 ii sáhte duohtandahkat.
5. Jus Guovdageainnu suohkan ja KOA psykisk helse AS searvaba rahpat fáraldaga sámi geavaheddjiide, geat dárbbasit veahki čielgat, de lea suohkana oassi jahkásaš goluin kr 130 000,- (viesu doaibmagolut). KOA psykisk helse AS gokčá bargiidgoluid. Go prošeakta álggahuvvo leat plánejuvvon 12 virggi guovddáži, go prošeavttas lea birrajándor dikšofáldat. Prošeakta dárbbasa lanjaid ja MOBG lea árvoštallojuvvon heivvolaš viessun dákkár jándordikšofáldahkii. Suohkan ja KOA AS leat fárolaga ráhkadan prošeaktačilgehusa fáldahkii (mielddus).

Fáldaga vejolaš álggaheapmi eaktuda earenoamášdearvvašvuodabálvalusa dohkkeheami Helse Nord bealis, mii ii leat vuos čielggas. Álggahandáhtona eat dan dihte vuos dieđe. Suohkan ii leat ožžon čálalaš dahje njálmmálaš vástádusa Viessobán̄kkus jearaldagaide gokčá go prošeakta investerendoarjaga eavttuid, muhto suohkanhálddaha árvoštallan lea ahte fáldat bohtá leat eavttuid siskobealde. Ii oro vejolaš ahte Helse Nord vejolaččat olle dohkkehit prošeavtta ovdal 1.1.2018. Dat mearkaša ahte Viessobán̄ku áigu gáibidit ruovttoluotta olles dan oasis investerendoarjagis mii vel lea báhcán (kr 3 336 500), dan dihte go

MOBG ii leat anus eavttuid siskkobealde dien dáhtona ovdal. Suohkan áigu goitge geahččalit ohcat máksit ruovttoluotta investerendoarjaga dušše dan áigodaga ovddas go viessu ii leat leamaš anus, go dál gávdno konkrehta plána. Jagi 2017 lei supmi man suohkan fertii máksit ruovttoluotta kr 597 000. Suohkan ii sáhte vuordit ahte ohcan dohkkehuvvo ja ferte dasto bušeteret máksit ruovttoluotta olles supmi kr 3 336 500.

Dearvašvuoda ja fuolahusa ovttadaga ja teknikalaš ovttadaga suohkanhoavddat ja NAV sosiála jođiheaddji leat árvvoštallan molssaeavttuid ja rávvejit ráđđeolbmái evttohit ahte suohkan vällje molssaeavttu nummár 5. Gárrenvuoda fuolahusdivššu álggaheapmi MOBG:s adnojuvvo leat buoremus dan viđa molssaeavttuin, dan dihte go ráhkada mávssolaš fálaldaga ráđđehusa návccastansurggiid mielde ja ráhkadit doaimma ja bargosajiid, mat iešalddis eai noađut suohkana doaibmabušehta.

Jus Helse Nord ii dohkket doaimma, de lea nubbin hálbimus molssaeaktu, daid dieđuid vuol mat hálddahusas leat dál, vuovdit viesu, dan dihte go dat sáhtta gokčat Viessobánkku ruovttoluottamáksingáibádusa. Mañemus namuhuvvon árvvoštallan hukse dušše suohkana ekonomalaš doaibmamuni nala ja vejolašvuoda árvvoštallama nala váldit badjelasas ođđa doaibmagoluid. Ovttá eará ekonomalaš dilis livčče árvvoštallan guhte molssaeaktu livčče nubbin buoremus leat áibbas eará. Dassáži go vejolaš gárrenvuoda fuolahusfálaldat álggahuvvo, lea nubbin buoremussan ahte viessu lea guoros.

Go suohkanis ain lea stuora loana viesu namas, man vuovdinsupmi vuordimis ii govčča, de mearkaša vuovdin rievtti mielde skeaŋka mas árvu lea 8-9 miljovna vejolaš oastái. Dan dihte go suohkanis iige leat ollislaš diehtu boahteáiggi dárbbuid ja vejolašvuodaid birra, de soaitá berret 6. molssaeaktu – mii ii leat guorahuvvon – maidai namuhuvvot, jus gárrenvuoda fuolahusfálaldat ii dohkkehuvvo: Máksit ruovttoluotta Viessobánkkui investerendoarjaga, ja atnit MOBG dasa máid suohkan ieš háliida, vejolaččat árvvoštallat eará molssaeavttuid olggobeal ruhtademiin. Dát noađuha doaibmabušehta eambbo go jus suohkan vällje vuovdit, dan dihte go doaibma- ja divodangolut lassánit (geavaheami dihte) ja ahte suohkan ieš ferte ruhtadit investerendoarjaga ruovttoluottamáksima Viessobánkkui kr 3 336 500. Ekonomalaš dilis mas suohkan lea dál, de rávve hálddahus vuovdit dan sadjai go dán molssaeavttu, jus gárrenvuoda fuolahusfálaldat ii boađe johttui govttolaš áiggis. Dat lea dan dihte go juohke áidna ođđa gollu eaktuda seammá stuora čuohppama eará sájis.

Vejolaš rahpan MOBG:s geahččaluvvon minstara mielde, dahje beali eambbo olbmuid váldit sisa, oaidnit veadjemeahtumin dálá ekonomalaš duohtavuodas, mas suohkan lea juste dál, jus ii heaittit fálaldaga mii máksá seammá olu.

Mearrádusevttohus:

Dainna eavttuin ahte Helse Nord dohkkeha dan álggaha Guovdageainnu suohkan – ovtasbargguin KOA psykisk helse AS:in – sámi gárrenvuoda fuolahusfálaldaga Máze orrun- ja bálvalusguovddázis, nu jođánit go sáhtta. Guovdageainnu suohkan doallá viesu doaibmagoluid, ja KOA psykisk helse AS doallá bargiidgoluid. Suohkan ohcá mañideami gáibádusas máksit ruovttoluotta Viessobánkku investerendoarjaga, jus prošakta ii dohkkehuvvo Helse Nord bealis ovdal 1.1.2018. Suohkanstivra várre kr 3 336 500 mainna máksit ruovttoluotta Viessobánkku investerendoarjaga dan botta go vuordit Viessobánkkus vástádusa.

